

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžik/3/2018
Identifikačné číslo spisu: 1013201238
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1013201238.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Moravu a členiek senátu JUDr. Jarmily Urbancovej a JUDr. Petry Příbelskej, PhD., v právnej veci sťažovateľa (žalobcu): A. N. A., F., bytom S. X, Z., zastúpeného Mgr. Stanislavom Hutňanom, advokátom so sídlom Kominárska 2, 4, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31562/2013-23-II z 29. apríla 2013, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/169/2013-148 z 21. februára 2018 a o návrhu sťažovateľa na prerušenie konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh sťažovateľa na prerušenie konania z a m i e t a .

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/169/2013-148 z 21. februára 2018 m e n í tak, že rozhodnutie Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31562/2013-23-II z 29. apríla 2013, ako aj rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, právny odbor č. 223/2013-34-I z 26. marca 2013 z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi proti žalovanému p r i z n á v a nárok na úplnú náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „správny súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom č.k. 2S/169/2013-148 z 21.02.2018 podľa § 25 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) v spojení s § 162 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania, podľa § 190 SSP zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31562/2013-23-II z 29.04.2013 a podľa § 168 SSP žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

2. Žiadosťou z 21.03.2013 žalobca požiadal žalovaného podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“) o zaslanie všetkých vyjadrení Slovenskej republiky adresovaných Európskemu súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej aj „ESLP“) vo veci Matuschka a iní v. Slovenská republika (sťažnosť č. 33076/10 a 14383/11), a to v celom znení, vrátane všetkých príloh. Pre prípad, že by žalovaný jeho žiadosti nevyhovel, žiadal, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal s tým, že 1. Rokovací poriadok ESLP charakterizuje všetky dokumenty ako verejné a sú v jeho sídle dostupné, ak nie sú rozhodnutím ESLP označené za dôverné, 2. rozsudok ESLP v analogickej veci Társaság a Szabadságjogokért v Maďarsko, 3. rozsudok ESLP vo veci Feldek v. Slovensko.

3. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, právny odbor rozhodnutím č. 223/2013-34-I z 26.03.2013 žalobcovi požadované informácie nespřístupnilo v celom rozsahu podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. s odôvodnením, že tieto sa týkajú rozhodovacej činnosti ESLP ako medzinárodného súdneho orgánu. Podľa názoru žalovaného sú požadované informácie súčasťou súdneho spisu a nespřadajú pod žiadnu výnimku z nespřístupnenia vyplývajúcu z § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. Žalovaný poukázal na to, že pod pojmom „informácia, ktorá sa týka rozhodovacej činnosti súdu“ je potrebné rozumieť aj úkony účastníkov konania, nakoľko tieto tvoria podklad pre samotné rozhodnutie.

4. Minister spravodlivosti Slovenskej republiky žalobou napadnutým rozhodnutím č. 31562/2013-23-II z 29.04.2013 zamietol rozklad žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. 223/2013-34-I z 26.3.2013 o nespřístupnení informácie. Minister dospel k záveru, že postup prvostupňového správneho orgánu bol správny, pričom sa stotožnil aj s odôvodnením jeho rozhodnutia.

5. Krajský súd rozsudkom č.k. 2S/169/2013-52 z 28.01.2015 v spojení s opravným uznesením č.k. 2S/169/2013-84 z 20.05.2015 zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania, zamietol žalobu a účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal.

6. Na základe odvolania žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 5Sžo/160/2015 z 19.10.2017 podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP rozsudok krajského súdu č.k. 2S/169/2013-52 z 28.01.2015 v spojení s opravným uznesením č.k. 2S/169/2013-84 z 20.05.2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky uložil krajskému súdu povinnosť v ďalšom konaní opätovne posúdiť žalobu žalobcu a po dôslednom preskúmaní žalobcom uplatnených námietok znovu o žalobe (vrátane návrhu na prerušenie konania) rozhodnúť a svoje rozhodnutie v spojitosti s odvolacími námietkami aj riadne a presvedčivo odôvodniť.

7. Krajský súd následne rozhodol vo veci napadnutým rozsudkom č.k. 2S/169/2013-148 z 21.02.2018.

8. K návrhu žalobcu na prerušenie konania s tým, aby krajský súd podal návrh Ústavnému súdu Slovenskej republiky na konanie podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. s čl. 26 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, krajský súd uviedol, že nie je daný dôvod na postup podľa § 100 ods. 1 písm. b/ SSP a krajský súd sa bude ústavne konformným výkladom § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. zaoberať až v merite veci. V tejto súvislosti poukázal krajský súd na to, že s takýmto záverom sa stotožnil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp.zn. 3Sžo/259/2015 z 24.05.2017 v obdobnej právnej veci s identickými účastníkmi konania s tým, že krajský súd nemal zákonný dôvod sa od tohto právneho názoru odkloniť bez odlišností v skutkovom a právnom stave.

9. K meritu veci krajský súd uviedol, že medzi účastníkmi bola spornou otázkou, či s a žalobcom požadované informácie týkajú rozhodovacej činnosti súdu, resp. medzinárodného súdneho orgánu, teda či sa na ne vzťahuje nespřístupnenie informácií podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. Spornou zostala aj otázka charakteru a záväznosti Rokovacieho poriadku ESLP pre Slovenskú republiku.

10. Pod rozhodovacou činnosťou súdu je podľa krajského súdu potrebné v širšom slova zmysle rozumieť kompetenciu súdnych orgánov konať a rozhodovať v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, v správnom súdnictve o preskúmaní zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy a

zákonnosti rozhodnutí, opatření alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon (čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). V užšom slova zmysle sa rozhodovacou činnosťou súdu rozumie konanie a rozhodovanie súdu v konkrétnej právnej veci, t.j. od začatia konania (na základe návrhu alebo bez návrhu), cez jednotlivé procesné úkony, procesné čiastkové rozhodnutia, až po rozhodnutie vo veci samej. Pôjde najmä o procesné pravidlá vedenia konania (procesné úkony účastníkov konania alebo procesné rozhodnutia, vydané v priebehu súdneho konania, ktoré sú nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej) a rozhodnutia súdu v konkrétnej právnej veci. Za uvedené procesné úkony alebo procesné rozhodnutia možno považovať napríklad vyjadrenie účastníkov konania, ustanovenie tlmočníka, znalca, opatrovníka, rozhodnutie o námietke zaujatosti, ktorých spoločným znakom je, že nejde o rozhodnutia konečné, ale po ich vydaní konanie pred súdom pokračuje (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3SŽi/7/2009 z 08.10.2009, sp.zn. 3SŽi/8/2009 z 18.02.2010, sp.zn. 5SŽi/1/2011 z 15.12.2011).

11. Krajský súd poukázal na to, že právo na informácie je limitované požiadavkou nezasahovať do vlastnej rozhodovacej činnosti súdu v priebehu konania (do procesu v jeho priebehu, ako aj vstup do vlastného rozhodovania - porada senátu), a to v záujme objektivity a nestrannosti posudzovanej konkrétnej právnej veci, a tiež je limitované nevyhnutnými opatreniami na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejnej bezpečnosti, verejného zdravia a mravnosti, územnej celistvosti a pod. V predmetnej veci obmedzenie práva na informácie spĺňa podľa názoru krajského súdu formálnu podmienku (je upravené v § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z.) ako aj materiálnu podmienku ochrany práv iných (sťažovatelia S.).

12. Iná situácia je podľa krajského súdu v prípade rozhodnutí vo veci samej, t.j. konečných rozhodnutí súdu v danej veci (či už meritórnych alebo procesných rozhodnutí, ktorými sa konanie pred súdom končí). S prihliadnutím na skutočnosť, že pojednávanie súdu vo veci samej, ako aj vyhlásenie rozsudku, prípadne nález, je verejné, nie je daný dôvod na obmedzenie prístupu k týmto rozhodnutiam za podmienky, že nebudú obsahovať osobné údaje chránené zákonom č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov.

13. Podľa krajského súdu je nepochybné, že žalobcom požadované písomnosti (vyjadrenia Slovenskej republiky vo veci Matuschka a iní v. Slovenská republika vrátane všetkých príloh predložených ESĽP) sú písomnosťami účastníka konania (strany) pred ESĽP a týkajú sa rozhodovacej činnosti ESĽP ako medzinárodného súdneho orgánu. Žalobca nežiadal sprístupniť rozhodnutie vo veci samej, ktoré vydal ESĽP. Z uvedeného dôvodu možno podľa krajského súdu v predmetnej právnej veci aplikovať § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. a nesprístupniť požadovanú informáciu, prípadne jej sprístupnenie obmedziť.

14. Krajský súd dospel tiež k záveru, že čl. 40 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) ani Rokovací poriadok ESĽP neukladajú povinnosť žalovanému bez ďalšieho sprístupniť svoje vyjadrenia vo veci vedenej na ESĽP. Právo na informácie je zakotvené v čl. 10 Dohovoru, ktorý v odseku 2 pripúšťa existenciu obmedzení ustanovených zákonmi Vysokých zmluvných strán - v tomto prípade § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. aplikovaný v predmetnej právnej veci.

15. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že informácie požadované žalobcom sú súčasťou spisu ESĽP. Dohovor v čl. 40 ods. 2 upravuje sprístupnenie spisov verejnosti, pokiaľ predseda súdu (ESĽP) nerozhodne inak. Rokovací poriadok ESĽP upravuje v pravidle 33 opatrenia určené tajomníkom, pokiaľ predseda komory z dôvodov uvedených v odseku 2 tohto pravidla, z vlastného podnetu alebo na základe žiadosti niektorej zo strán alebo ktorejkoľvek dotknutej osoby nerozhodne inak. Zdôraznil, že ide o spisy ESĽP, do ktorých možno nahliadať v sídle ESĽP v Štrasburgu, čomu zodpovedá aj konštrukcia znenia citovaného ustanovenia Dohovoru a následne aj Rokovacieho poriadku ESĽP. Krajský súd dodal, že žalobca pripustil možnosť vycestovania do Štrasburgu a nahliadania do spisov, pokiaľ by zo strany predsedu súdu alebo senátu nebolo rozhodnuté inak. Ide však o kompetenciu predsedu ESĽP alebo predsedu senátu ESĽP, nie o kompetenciu žalovaného. Z odpovede tajomníka ESĽP z 18.12.2013 podľa

krajského súdu vyplýva, že sprístupnenie spisov možno realizovať len v súlade s pravidlom 33 Rokovacieho poriadku ESLP, čo opäť patrí do kompetencie ESLP.

16. Ďalej krajský súd uviedol, že žalobcom citovaný rozsudok ESLP vo veci Társaság a Szabadságyokért proti Maďarsku zo 14.04.2009, č. sťažnosti 37374/05, sa týka zverejnenia návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom Maďarska vo veci preskúmania ústavnosti niektorých ustanovení novely Trestného zákona, ktoré ESLP považoval za informáciu vo verejnom záujme. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že Ústavný súd Slovenskej republiky je povinný podľa § 5 ods. 7 zákona č. 211/2000 Z.z. zverejňovať návrhy na začatie konania podľa čl. 125 (o súlade právnych predpisov, tak ako to vyžaduje ESLP vo veci Társaság a Szabadságyokért proti Maďarsku) až 126 a čl. 127a až 129 Ústavy Slovenskej republiky. Slovenská republika teda spĺňa povinnosť vyžadovanú ESLP v citovanom rozsudku.

17. Rozsudok ESLP vo veci Feldek proti Slovenskej republike zo dňa 12.07.2001, č. sťažnosti 29032/95, na ktorý sa žalobca tiež odvolával, nemožno podľa názoru krajského súdu v predmetnej právnej veci aplikovať pre odlišný skutkový základ.

18. Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonom stanovenej lehote kasačnú sťažnosť žalobca (ďalej aj „sťažovateľ“) z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f/, g/ a h/ SSP, navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobou napadnuté rozhodnutie zruší a vec vráti žalovanému na ďalšie konanie. Žalobca si zároveň uplatnil nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde.

19. V kasačnej sťažnosti žalobca namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu v časti o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania s tým, že sa krajský súd navyše odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe súdov, keď vo svojom rozsudku nevysvetlil, prečo považuje ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. za súladné s Ústavou Slovenskej republiky.

20. Ďalej žalobca s odkazom na § 137 ods. 2 SSP namietal, že krajský súd pri vyhlásení rozsudku neuviedol žiadne odôvodnenie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby. Rovnako, že sa krajský súd v odôvodnení písomného vyhotovenia rozsudku nevysporiadal so všetkými skutočnosťami podstatnými pre rozhodnutie vo veci (1. upovedomenie Verejnej ochrankyne práv sp.zn. 2833/2013/VOP, ktoré sa týkalo rovnakej právnej otázky a v ktorom bolo skonštatované porušenie základného práva žalobcu na informácie, 2. stanovisko Kancelára ESLP z 29.10.2014, podľa ktorého žalovanému nič nebráni sprístupniť žalobcom požadované informácie za dodržania podmienok pravidla 33 Rokovacieho poriadku ESLP, 3. judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej nie je opodstatnené obmedzovať prístup k verejne prístupným informáciám, pričom účelom § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. nie je obmedziť všetky informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov, ale iba tie, ktoré môžu do rozhodovacej činnosti súdov objektívne zasiahnuť, 4. email Ministerstva spravodlivosti Českej republiky z 18.02.2016 s písomným úvodným stanoviskom Českej republiky vo veci Eremiášová a Pechová v. Česká republika, ktoré bolo žalobcovi sprístupnené aj napriek obsahovo zhodnému ustanoveniu českého zákona o slobode informácií ako je § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., 5. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Sžo/105/2015 z 22.02.2017, ktorý ukladá povinným osobám vždy skúmať materiálny charakter obmedzenia prístupu k informáciám, a to na základe § 12 zákona č. 211/2000 Z.z.).

21. Podľa žalobcu sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, keď považoval za dôvodné obmedziť prístup k verejne dostupným informáciám (rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Sži/7/2009 a sp.zn. 5Sžo/76/2015 a rozsudok Všeobecného súdu vo veci T-93/11), neskúmal materiálny charakter obmedzenia prístupu k požadovaným informáciám (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 464/2010 a rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Sžo/105/2015 a sp.zn. 5Sžo/76/2015) a obmedzil základné právo na informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov výlučne na meritórne rozhodnutia súdov (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. IV. ÚS 464/2010, PL. ÚS 1/09, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 514/2010 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn.

3Sžo/105/2015).

22. Rozsudok krajského súdu vychádza podľa žalobcu z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď nesprávne, nezrozumiteľne a ústavne nekonformným spôsobom interpretoval pojem „rozhodovacia činnosť súdu“ v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. Krajský súd podľa žalobcu nesprávne konštatoval, že základné právo na informácie, predmetom ktorých je rozhodovacia činnosť súdov, sa môže vzťahovať iba na rozhodnutia vo veci samej a obmedzil prístup k verejne dostupným informáciám, čím poprel zmysel a účel § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., ktorým je ochrana pred neprímeraným zasahovaním do rozhodovacej činnosti súdov. V tejto súvislosti žalobca uviedol, že požadoval informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti ESLP, ktoré sú verejne prístupné každému (teda nie len účastníkom konania) v sídle ESLP už počas prebiehajúceho konania, ibaže prezident príslušnej komory ESLP rozhodne o konkrétnom dokumente inak.

23. Podľa žalobcu nie je správny ani názor krajského súdu, že napadnuté rozhodnutie žalovaného sledovalo ochranu práv sťažovateľov v konaní pred ESLP. Tu žalobca namietal, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., ktoré sleduje ochranu rozhodovacej činnosti súdov, nie účastníkov konania a navyše napadnuté rozhodnutie sa týka dokumentu, ktorého autorom je žalovaný, nie sťažovateľ. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí ani v súdnom konaní netvrdil, že je potrebné chrániť práva sťažovateľov a tiež nepožiadala ESLP o obmedzenie prístupu k žalobcom požadovanej informácii ani z jedného z dôvodov uvedených v pravidle 33 rokovacieho poriadku ESLP, medzi ktoré patrí aj ochrana práv účastníkov konania. Navyše aj samotné dokumenty sťažovateľov ako účastníkov konania sú verejne dostupné v sídle ESLP už počas prebiehajúceho konania.

24. Žalobca tiež namietal nesprávnu interpretáciu čl. 40 ods. 2 Dohovoru a Rokovacieho poriadku ESLP krajským súdom.

25. V závere kasačnej sťažnosti žalobca navrhol, aby kasačný súd konanie prerušil a postúpil Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na zaujatie stanoviska o súlade § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. s čl. 26 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (prípadne s jej inými článkami) a s čl. 19 ods. 3 Paktu. Žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. obmedzuje základné právo na informácie v prospech dôvodu, ktorý nie je uvedený v čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 19 ods. 3 Paktu. Toto ustanovenie zároveň nie je podľa žalobcu nevyhnutné na dosiahnutie zamýšľaného cieľa zákonodarca - ochrany rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov, pretože pri jeho jazykovom (doslovnom) výklade obmedzuje všetky informácie týkajúce sa medzinárodných súdnych orgánov bez akejkoľvek proporcionality napriek tomu, že mnohé z informácií týkajúcich sa medzinárodných súdnych orgánov sú verejne dostupné.

26. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že i v prípade, ak by Ústavný súd Slovenskej republiky v súčasnosti konštatoval rozpor § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. s čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, žiadnym spôsobom by sa to nedotklo zákonnosti preskúmaného rozhodnutia žalovaného, ktoré by aj v takom prípade bolo vydané v súlade s platným a účinným ustanovením v čase jeho vydania.

27. Podľa žalovaného krajský súd po vyhlásení rozsudku stručne odôvodnil svoje rozhodnutie v súlade s § 137 ods. 2 SSP. Ak by aj pri vyhlásení rozsudku došlo k pochybeniu spočívajúcemu v nedostatočnom odôvodnení, takýto postup nezakladá podľa žalovaného dôvodnosť kasačnej sťažnosti, keďže tým nebolo znemožnené žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva.

28. Žalovaný poukázal na § 134 ods. 1 SSP (viazanosť správneho súdu rozsahom a dôvodmi žaloby) a uviedol, že rozhodnutie žalovaného bolo vydané 29.04.2013 a nebolo možné ho preskúmať s ohľadom na upovedomenie verejnej ochrankyne práv, stanovisko Kancelára ESLP, či e-mail Ministerstva spravodlivosti Českej republiky, ktoré boli vyhotovené niekoľko mesiacov resp. rokov po vydaní preskúmaného rozhodnutia a po podaní žaloby na súd.

29. S poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8SŽi/3/2011 žalovaný uviedol, že obmedzenie prístupu k informáciám, týkajúcim sa rozhodovacej činnosti súdu, teda k obsahu celého súdneho spisu vrátane vyjadrení účastníkov konania, je potrebné považovať za primerané, keďže všetky rozhodnutia vydané v konkrétnom konaní sa musia sprístupniť, čím je zabezpečená verejná kontrola výkonu súdnej moci.

30. Aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5SŽi/1/2011 možno podľa žalovaného vyvodiť záver, že na rozdiel od procesných rozhodnutí, rozhodnutia vo veci samej je potrebné vždy sprístupniť.

31. Žalovaný poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3SŽi/7/2009, podľa ktorého z logického a systematického výkladu § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o slobodnom prístupe k informáciám vyplýva, že pojmom „informácie o rozhodnutí“ sa rozumie informácie o rozhodnutí vo veci samej a nie čiastkové procesné rozhodnutia vydané v priebehu procesu, ktorých vydaním sa konanie nekončí, ale práve naopak pokračuje ďalej.

32. K námietke žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom žalovaný uviedol, že čl. 40 ods. 2 Dohovoru nemožno vykladať tak, že na jeho základe sú celé spisy dostupné každému v sídle ESLP, keďže priamo čl. 40 ods. 2 Dohovoru umožňuje bez odôvodnenia neumožniť prístup k spisom či dokumentom ESLP.

33. Podľa žalovaného nie je možné, aby došlo k sprístupneniu resp. nesprístupneniu informácii zo strany žalovaného podľa zákona č. 211/2000 Z. z. na podklade toho, či došlo alebo nedošlo k obmedzeniu prístupu k spisu podľa čl. 40 ods. 2 Dohovoru resp. pravidla 33 Rokovacieho poriadku ESLP. Aj prípadné zistenie, že nedošlo k obmedzeniu prístupu k spisu podľa čl. 40 ods. 2 Dohovoru resp. podľa pravidla 33 Rokovacieho poriadku ESLP podľa žalovaného neznamena, že by k tomu nedošlo, ak by niekto požiadal o prístup k tomuto spisu.

34. Žalovaný poukázal aj na vyjadrenie ESLP z 18.12.2013, podľa ktorého čl. 40 ods. 2 Dohovoru a ani pravidlo 33 Rokovacieho poriadku ESLP nezakladajú záväzok či povinnosť Slovenskej republiky sprístupňovať fotokópie dokumentov a vyjadrení predložených ESLP.

35. Podľa názoru žalovaného je úlohou povinných osôb pri rozhodovaní o žiadosti o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. skúmať len to, či požadovanú informáciu je možné sprístupniť, alebo ju nie je možné sprístupniť z dôvodu podľa § 8 až § 11 zákona č. 211/2000 Z.z.. Ďalšie skúmanie, či toto obmedzenie je v záujme ochrany nezávislosti a nestrannosti súdnej moci, nezasahovania do práv a slobôd iných, nemožnosti ohroziť bezpečnosť štátu, verejný poriadok ani verejný záujem či mravnosť, žalovaný nebol povinný realizovať. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na krátke lehoty na vybavenie žiadosti o sprístupnenie informácií, ktorých zmeškanie má za následok nastúpenie fikcie vydania zamietavého rozhodnutia (§ 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z.), čomu je podľa žalovaného prispôbená aj úprava obmedzení prístupu k informáciám, ktoré sú v zákone č. 211/2000 Z.z. stanovené formálne. Žalovaný pre porovnanie poukázal na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 10499/2001, v ktorého článku 5 ods. 2 je na rozdiel od zákona č. 211/2000 Z.z. vyjadrené obmedzenie prístupu k informáciám materiálne, a teda orgány odmietnu prístup k dokumentu v prípade, keď by sa jeho zverejnením porušila ochrana súdneho konania a právneho poradenstva, pokiaľ nepreváži verejný záujem na jeho zverejnení.

36. Prijatie záveru, že v prípade právoplatne skončeného konania nie je daný dôvod nesprístupnenia informácie podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. prekračuje podľa žalovaného hranice výkladu práva.

37. V závere žalovaný požiadal, aby kasačný súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie a to s ohľadom na skutočnosť, že rozhodnutie kasačného súdu v tejto veci môže zásadným spôsobom ovplyvniť rozhodovaciu prax súdov pri výklade § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. a klásť na

súdy ako povinné osoby aplikujúce zákon č. 211/2000 Z.z. nespĺniteľné nároky, ktoré môžu mať zásadné dôsledky na schopnosť súdov plniť svoju primárnu funkciu.

38. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „kasačný súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti (453 ods. 1 a 2 SSP) a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Kasačný súd rozhodol o kasačnej sťažnosti bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP). Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v lehote najmenej piatich dní pred jeho vyhlásením (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

39. K žiadosti žalovaného o nariadenie pojednávania kasačný súd uvádza, že podľa § 455 SSP rozhoduje kasačný súd o kasačnej sťažnosti spravidla bez pojednávania; pojednávanie môže nariadiť, ak to považuje za potrebné. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda na úvahe kasačného súdu, či bude v tej ktorej veci považovať za potrebné pojednávanie nariadiť. Na rozdiel od konania pred správnym súdom neplatí v kasačných veciach všeobecné procesné pravidlo, že súd má povinnosť nariadiť pojednávanie v tom prípade, ak o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania (§ 107 ods. 1 písm. a/ SSP). Ustanovenie § 455 SSP je potrebné podľa kasačného súdu vykladať tak, že obsahuje vo vzťahu k § 107 ods. 1 SSP špeciálnu právnu úpravu. Vzhľadom k tomu, že kasačný súd v tomto prípade vychádzal z rozhodnutia v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, nepovažoval za potrebné na prejednanie veci samej nariadiť pojednávanie. Žalovaný mal právo sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadriť, čo aj využil, pričom mu nič nebránilo všetky rozhodujúce skutočnosti v tomto vyjadrení uviesť. Zároveň, na prejednanie veci samej bolo pojednávanie nariadené krajským súdom.

40. Predmetom kasačného konania bol rozsudok, ktorým správny súd podľa § 25 SSP v spojení s § 162 ods. 3 CSP zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania, podľa § 190 SSP zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31562/2013-23-II z 29.04.2013 a podľa § 168 SSP žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal.

41. Žalobou napadnutým rozhodnutím Minister spravodlivosti Slovenskej republiky zamietol rozklad žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie žalovaného č. 223/2013-34-I z 26.03.2013 o nesprístupnení požadovanej informácie s poukazom na § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. V posudzovanej veci žalobca žiadal o zaslanie všetkých vyjadrení Slovenskej republiky adresovaných ESĽP vo veci Matuschka a ďalší v. Slovenská republika (sťažnosť č. 33076/10 a 14383/11), a to v celom znení, vrátane všetkých príloh.

42. Ústava Slovenskej republiky v čl. 26 ods. 1 zakotvuje právo na informácie, ktoré predstavuje právo na prijímanie informácií (získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná (pozri bližšie nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 236/06-59 z 28. júla 2007) a k nemu korelujúci pozitívny záväzok štátu voči neidentifikovanej skupine subjektov. Obsah tohto záväzku je ozrejmený v ods. 5 citovaného článku ako povinnosť orgánov verejnej moci primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti, pričom podmienky a spôsob poskytovania informácií ustanoví zákon. Obdobnú úpravu obsahuje taktiež Listina základných práv a slobôd (čl. 17 ods. 1, 5). Podľa čl. 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy Slovenskej republiky medzi základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Obmedziť základné práva a slobody v zmysle čl. 13 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky teda možno iba na základe podmienok ustanovených ústavou. Tieto podmienky, resp. dôvody môžu byť buď všeobecné (čl. 13 ods. 2, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky), ktoré sa vzťahujú na obmedzovanie všetkých základných práv a slobôd, alebo osobitné (špeciálne), ktoré sa vzťahujú len na jednotlivé (konkrétne) základné práva a slobody. Otázku prípustnosti zásahu do základného práva je nutné posudzovať z hľadiska účelu, ktorý tento zásah

sleduje, teda či zásah možno odôvodniť ústavne relevantným spôsobom (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 1/09-34 z 19. januára 2011).

43. Právo na informácie spolu so slobodou prejavu sú ústavnými právami každého subjektu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky, Listinou základných práv a slobôd a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť len zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Výkladovým pravidlom pri obmedzovaní základných práv a slobôd je čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Rozsah obmedzení základných práv a slobôd je potrebné vykladať reštriktívne (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Sž/7/2009 z 8. októbra 2009).

44. Zákon č. 211/2000 Z.z. v podrobnostiach upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám (§ 1). Obmedzenia prístupu k informáciám sú upravené v ustanoveniach § 8 až § 13 tohto zákona, pričom kasačný súd sa zaoberal obmedzením prístupu k informáciám podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., ktoré ustanovenie bolo v predmetnej veci sporné.

45. Podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní okrem informácie, ktorá sa sprístupňuje podľa osobitného predpisu, rozhodnutia policajta v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dielu Trestného poriadku a informácie o vznesení obvinenia vrátane opisu skutku, ak ich sprístupnenie nezakazuje zákon alebo ak ich sprístupnenie neohrozuje práva a právom chránené záujmy.

46. Podľa § 12 zákona č. 211/2000 Z.z. všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

47. Kasačný súd poukazuje na to, že ustanovenie § 12 zákona č. 211/2000 Z.z. je premietnutím ústavnej požiadavky minimalizácie zásahu do základného práva na informácie. Z druhej vety citovaného zákonného ustanovenia vyplýva princíp dočasnosti ochrany informácií, čo znamená, že ak informácia prestane byť podľa zákona chránenou, nie je možné, aby ju povinná osoba naďalej odmietala sprístupniť.

48. Kasačný súd pri rozhodovaní v tejto veci vychádzal z obdobnej veci, ktorú predstavuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Sžo/105/2015 z 22.02.2017, podľa ktorého sa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. neaplikuje ako izolovaná právna norma, ale vždy v spojení s § 12 zákona č. 211/2000 Z.z.. Ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. sa môže vzťahovať iba na prebiehajúce konania („živé veci“), pretože informácia sa môže týkať rozhodovacej činnosti súdu iba dovtedy, dokiaľ rozhodovacia činnosť súdu v danej veci prebieha. V zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. sa nesprístupňujú informácie, ktoré sa týkajú rozhodovacej činnosti súdu. Informácia má takúto kvalitu v zásade iba počas súdneho konania, až do právoplatného skončenia veci. V súdnej terminológii sa takýto predmet konania označuje ako „živá vec“. Ide o historický princíp. Priebeh konania je ovládaný procesnými zásadami bezprostrednosti a priamosti, a preto si konajúci súd vždy obstaráva základ a vytvára úsudok pre svoje rozhodnutie iba na základe informácií, ktoré vyjdú najavo pred ním. Až do právoplatného skončenia súdneho konania má verejnosť pasívny prístup k informáciám prostredníctvom účasti na súdnych pojednaniach. Cieľom tohto ustanovenia je garantovať nezávislosť súdnictva, vylúčiť tým paralelný priebeh súdneho procesu na verejnosti. Verejnosť má prístup k informáciám zabezpečený prístupom do súdnych budov a na pojednania. Rozsudky sa vyhlasujú verejne. Ide o všeobecné princípy, ktorými sa spravujú nielen národné súdy, ale i Súdny dvor Európskej únie.

49. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že vo veci Matuschka a ďalší v. Slovenská republika (sťažnosť č. 33076/10 a 14383/11) bolo právoplatne rozhodnuté konečným rozsudkom ESLP (vo výbore troch sudcov) dňa 27. júna 2017. Uvedené namietal aj žalobca v podaní z 31.01.2018.

50. Ako už bolo vyššie uvedené, znenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. je potrebné vykladať v kontexte s účelom tohto zákona a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Účelom obmedzenia resp. nesprístupnenia informácií podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. je zabezpečenie nezávislosti súdnictva resp. ochrana pred zasahovaním do rozhodovacej činnosti súdov (medzinárodných súdnych orgánov). Nesprístupniť alebo obmedziť sprístupnenie informácií podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. je preto možné len vo vzťahu k informáciám, týkajúcim sa prebiehajúceho konania pred súdom (v tomto prípade medzinárodným súdnym orgánom). V prípade právoplatne skončeného konania totiž absentuje účel obmedzenia resp. nesprístupnenia informácií podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., ktorým je ochrana pred zasahovaním do rozhodovacej činnosti súdov (medzinárodných súdnych orgánov) v priebehu konania.

51. Je potrebné dodať, že i keď pre súd, konajúci v správnom súdnictve, je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP), kasačný súd v zmysle zachovania ústavnej požiadavky minimalizácie zásahov do základného práva na informácie a s poukazom na vyššie uvedený účel obmedzenia resp. nesprístupnenia informácií podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. nemohol neprihliadnuť na skutočnosť, že v čase jeho rozhodovania dôvod nesprístupnenia žalobcom požadovanej informácie už neexistoval. V tejto súvislosti poukazuje kasačný súd na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp.zn. 4 Ads 35/2011-75 z 15. septembra 2011, podľa ktorého „Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází soud při přezkoumání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Aplikace této zásady však může být i přes uvedené znění zákona omezena, neboť praxe v některých případech umožňuje přihlídnout ke změně právního či skutkového stavu, která nastala až po vydání rozhodnutí správního orgánu. Judikatura Ústavního soudu totiž dovodila možnost přihlížet ke skutkovým či právním novotám ve výjimečných případech, kdyby s přihlídnutím ke konkrétním okolnostem případu nebylo možné důslednou aplikaci § 75 odst. 1 s. ř. s. z ústavně právního hlediska akceptovat“.

52. Na základe uvedeného, keď odpadol dôvod nesprístupnenia žalobcom požadovanej informácie, kasačný súd podľa § 462 ods. 2 SSP rozsudok správneho súdu zmenil tak, že rozhodnutie Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31562/2013-23-II z 29. apríla 2013, ako aj rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, právny odbor č. 223/2013-34-I z 26. marca 2013 zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie.

53. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, orgán verejnej správy je viazaný právnym názorom kasačného súdu (§ 469 SSP).

54. K návrhu žalobcu na prerušenie konania kasačný súd uvádza, že súd musí v zmysle § 100 ods. 1 písm. b/ SSP konanie prerušiť, ak dôjde k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov je namieste vtedy, ak sa správny súd domnieva, že určujúca otázka pre jeho rozhodnutie vo veci je v právnom poriadku upravená ústavne nekonformným spôsobom. Súčasne by malo ísť o úpravu jednoznačnú v takom rozsahu, že sporný moment nemožno vyriešiť v rámci sudcovskej tvorby práva dotvorením neurčitej alebo neúplnej právnej úpravy jej súdnym výkladom. Kasačný súd vzhľadom na dôvody, pre ktoré zrušil žalobou napadnuté rozhodnutia, dospel k záveru, že rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o žalobcom navrhovanej otázke by bolo pre súd v tomto konaní bez právneho významu a nadbytočné. Kasačný súd preto návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 25 SSP v spojení s § 162 ods. 3 CSP zamietol.

55. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 a 2 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a § 175 ods. 1 SSP tak, že úspešnému sťažovateľovi (žalobcovi) priznal proti

neúspešnému žalovanému nárok na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania na krajskom súde a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania na krajskom súde a kasačnom súde rozhodne podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 175 ods. 2 SSP krajský súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

56. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011, § 139 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.